

MISTIC- Màster Interuniversitari en Seguretat de les TIC

Treball Final de Màster

Enrique Rubio Rodríguez

Maig 2012

Universitat Rovira i Virgili

UOC
www.uoc.edu

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Pla Director de Seguretat de la Informació

NUCSSION

NUCSSION

La Seguretat de la Informació

La seguretat als sistemes d'informació es una qüestió clau a totes les organitzacions

Es especialment important en organitzacions com NUCSSION, considerades com a **infraestructura crítica**, pels possibles **impactes** que podria causar un atac sobre els **serveis essencials** que presten a la societat o sobre la **salut de les persones**

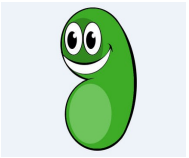

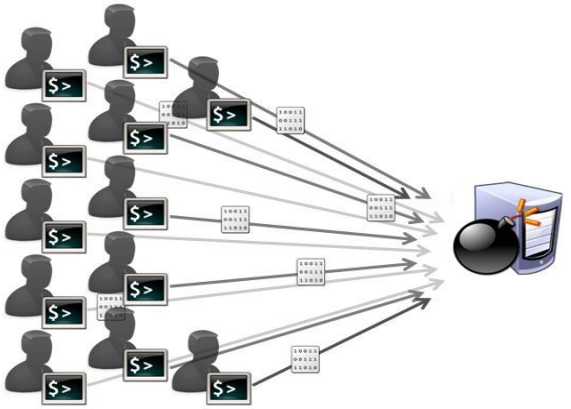

Tot el seguit d'amenaces tecnològiques junt amb la probabilitat de comissió d'errors o omissions del personal, risc de treballar amb tercers, etc., fa que sigui necessari adoptar una serie de mesures que minimitzin o eliminin la probabilitat d'ocurrència, redueixin les vulnerabilitats o, directament, suprimeixin riscos concrets.

Per aquest motius, NUCSSION ha dissenyat el **Pla Director de Seguretat de la Informació**, que abasta totes i cada una de les àrees de la empresa, i, especialment, les àrees i sistemes implicats en el control directe de la planta.

NUCSSION

Pla Director Seguretat Informació

El Pla defineix un model integral de gestió de riscos acord amb els estàndard nacionals i internacionals, així com amb les lleis estatals, internacionals i les normatives específiques del regulador CSN i CNPIC. El model bàsic correspondrà la norma ISO/IEC 27001.

NUCSSION

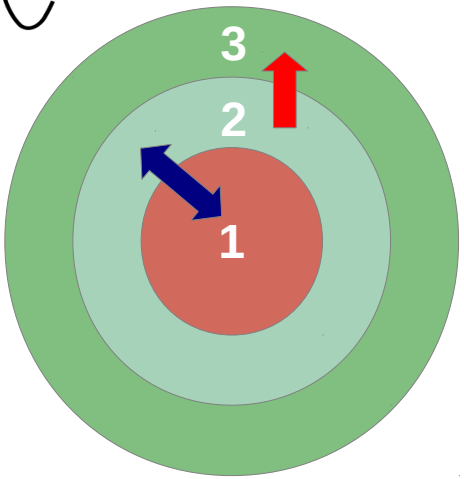

Defensa en profunditat		Visibilitat nivells
Xarxa Procés	Nivell 1 – PLCs i equips de Planta	Bidireccional 1<->2
	Nivell 2 – Ordinador de control de processos	
Xarxa Gestió	Nivell 3 – Xarxa de Gestió	Unidireccional 2->3

Unidireccionalitat física garantida per dispositius **DataDiode**

D'entre els nou projectes que inclou, destaca el projecte de defensa en profunditat, dirigit a garantir la separació física de les xarxes de gestió i sistemes de control de planta, quedant aquesta ultima com un entorn segur en front d'intents d'accés des de qualsevol punt extern a la mateixa

La protecció està encaminada a protegir la xarxa de sistemes de control, garantint la operació segura del reactor, els accessos il·legals, manipulació de dades, equips i instruments i robatori d'informació confidencial.

NUCSSION

Pla Director Seguretat Informació

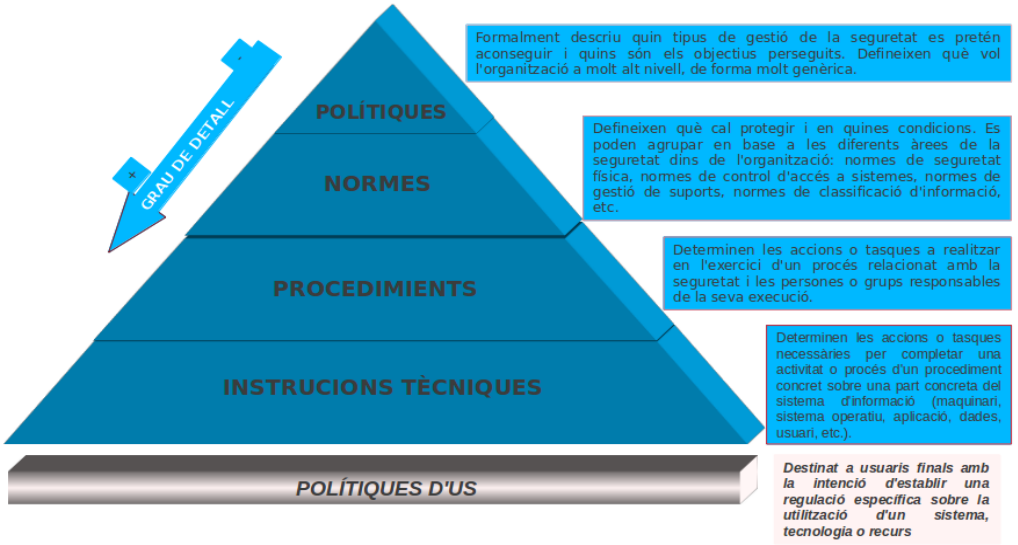

També s'estableix un marc normatiu de seguretat de la Informació i mesures per fomentar la formació i difondre entre tots els treballadors pràctiques d'us responsable i segur de les TIC

El Pla Director de Seguretat de la Informació de NUCSSION garanteix la qualitat i seguretat de tots els serveis TIC aconseguint una gestió eficient dels costos associats.

NUCSSION

Pla Director Seguretat Informació
Objectiu

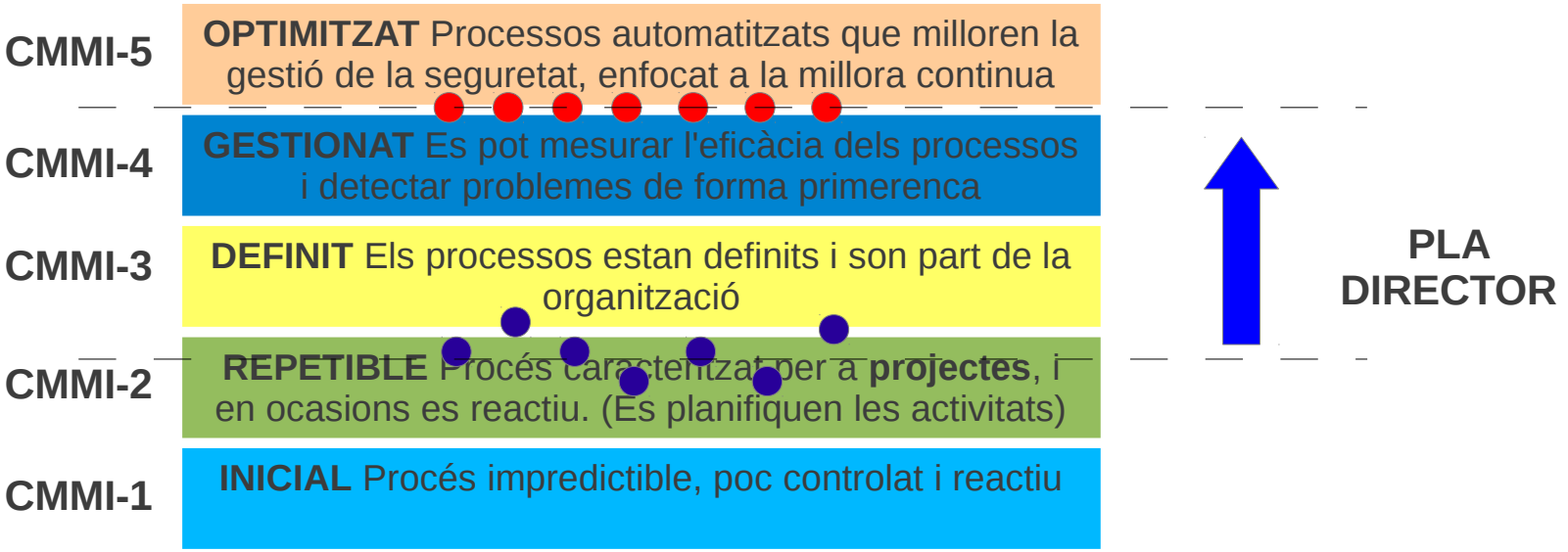

Definir la **estratègia** en seguretat TIC pel període 2013-2015, identificant i definit les accions a dur a terme, incrementant l'actual nivell de maduresa CMMI.

NUCSSION

Pla Director Seguretat Informació
Avaluació de riscos

EFECTIVITAT	CMM	SIGNIFICAT	DESCRIPCIÓ
0%	L0	Inexistent	Manca completa de qualsevol procés recognoscible. No s'ha reconegut si més no que hi ha un problema a resoldre.
10%	L1	Inicial / Ad-hoc	Estat inicial on l'èxit de les activitats dels processos es basa la majoria de les vegades en l'esforç personal. Els procediments són inexistents o localitzats en àrees concretes. No hi ha plantilles definides a nivell corporatiu.
50%	L2	Reproduïble, però intuïtiu	Els processos similars es porten en forma similar per diferents persones amb la mateixa tasca. Es normalitzen les bones pràctiques sobre la base de l'experiència i al mètode. No hi ha comunicació o entrenament formal, les responsabilitats queden a càrrec de cada individu. Es depèn del grau de coneixement de cada individu.
90%	L3	Proces Definit	L'organització sencera participa en el procés. Els processos estan implantats, documentats i comunicats mitjançant entrenament.
95%	L4	Gestionat i mesurable	Es pot seguir amb indicadors numèrics i estadístics l'evolució dels processos. Es disposa de tecnologia per automatitzar el flux de treball, es tenen eines per millorar la qualitat i l'eficiència.
100%	L5	Optimitzat	Els processos estan sota constant millora. En base a criteris quantitatius es determinen les desviacions més comuns i s'optimitzen els processos.

Taula utilitzada per avaluar la maduresa de la seguretat pel que fa als diferents dominis de seguretat i els 133 controls plantejats per la ISO / IEC 27002:2005.

Per poder dur a terme la valoració serà necessari completar cadascú dels següents apartats:

- Identificació i inventari d'actius
- Valoració dels actius
- Relació de la valoració amb les dimensions de la seguretat
- Anàlisi d'amenaces que afecten a cada actiu
- Càlcul de l'impacte potencial de cada amenaça sobre cada actiu

Per tal de no tenir una explosió de dades desmesurada, els actius s'agruparan d'acord a la metodologia **MAGERIT** en les següents categories: (Instal·lacions, Hardware ,Aplicació, Dades, Xarxa, Serveis, Equipament auxiliar,)Personal

Per aquest TFM s'utilitzarà l'anàlisi que proposa MAGERIT en e seu Llibre III (punt 2.1), completant-lo amb una estimació quantitativa, segons les següents categories

Valor	Importància de l'actiu per l'organització	Justificació de la valoració
4	Molt alta	Es un actiu critic per l'organització, fonamental per la seguretat. El negoci no pot funcionar sense aquest actiu. Per exemple les dades de senyals de planta.
3	Alta	Es un actiu important per la seguretat, o del que depenen un o més actius crítics. El negoci pot veure reduïda, notablement, la seva activitat si l'actiu no està disponible. Per exemple el un dels PLC que registra senyals de planta.
2	Mitja	Es un actiu relacionat amb la seguretat o del que depenen actius importants. El negoci pot veure afectada, parcialment, la seva activitat si l'actiu no està disponible. Per exemple el servei de consulta externa de senyals de planta.
1	Baixa	Es un actiu que en cas de disponibilitat o mal funcionament representa un impacte baix per l'activitat del negoci. Per exemple una estació de consulta d'ODP o un PC d'escriptori
0	Menyspreable	Es un actiu que en cas de disponibilitat o mal funcionament representa un impacte pràcticament inexistent per l'activitat del negoci. Per exemple, un cable de xarxa o una impressora, ja que poden ser substituïts amb molta rapidesa. Aquest TFM no contempla aquest actius.

Per cada un dels actius s'ha de mesurar la seva criticitat per cada una de les cinc dimensions de la seguretat de la informació (**ACIDT**): Autenticitat, Confidencialitat, Integritat, Disponibilitat, Traçabilitat.
Aquesta **valoració permetrà**, posteriorment, **avaluar l'impacte que tindrà la materialització d'una amenaça sobre la part de l'actiu exposat** (no cobert per les salvaguardes de cadascuna de les dimensions).

Valor	Criteri	Justificació
10	Dany molt greu	Implica una interrupció total de les activitats del negoci
7-9	Dany greu	Implica una interrupció parcial de l'activitat del negoci
4-6	Dany important	Implica una reducció notable de l'activitat del negoci
1-3	Dany menor	Implica una reducció menor en l'activitat del negoci
0	Irrellevant	No te impacte en les activitats del negoci

Una **amenaça** es la **probabilitat d'ocurrència d'un esdeveniment o acció que pot produir dany** (material o immaterial) sobre els actius d'informació.
El **dany** sobre un actiu pot afectar qualsevol de les seves dimensions de la seguretat (ACIDT), i serà **proporcional al grau d'exposició a la amenaça (vulnerabilitat)** que el provoca.

Per aquesta avaluació, s'utilitzaran les definides en **MAGERIT** Llibre 2 “Catàleg d'elements” apartat 5. En aquest manual, les amenaces es troben classificades dins els següents grans blocs:

- [N] Desastres naturals
- [I] D'origen industrial
- [E] Errors i fallades no intencionades
- [A] Atacs intencionats

L'esmentat manual, a banda de definir amb detall la llista d'amenaces, **indica tant els tipus d'actius com les dimensions de la seguretat afectades per cadascuna**.

Amb el coneixement previ del valor dels actius i de les relacions que existeixen entre ells, es determinarà risc que pot suposar per l'organització la materialització de les amenaces.
Aquesta dada permetrà prioritzar el pla d'acció, i, alhora, avaluar com es modificarà aquest quan s'hagin aplicat les contramesures.
Per donar una idea de conjunt d'on s'utilitzarà cada una de les dades obtingudes, cal revisar el següent esquema inclòs al “Libro_I_Metodo” de la metodologia MAGERIT V2 a la pàgina 132

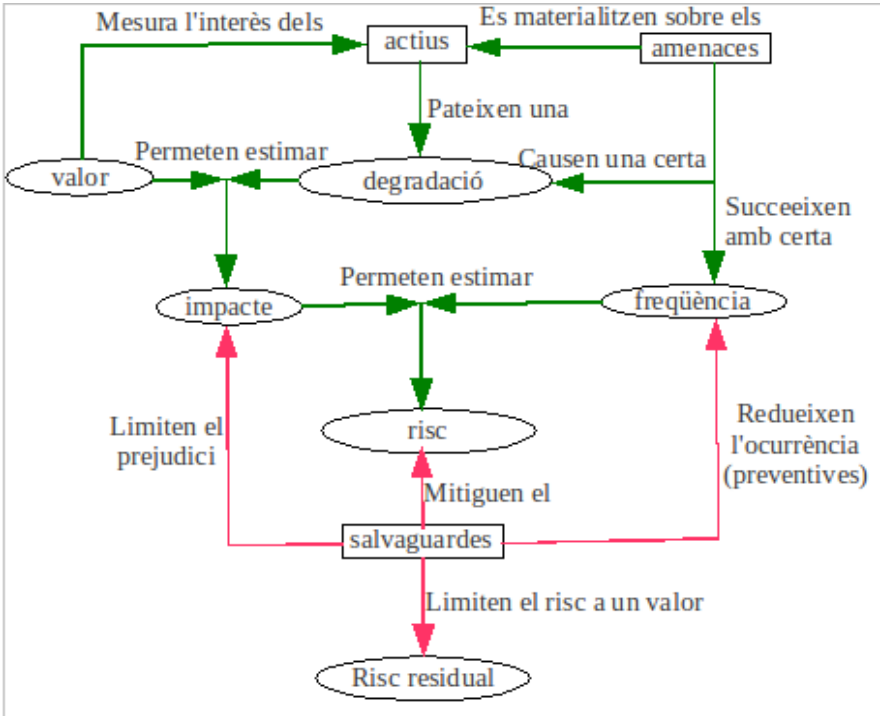

Un cop identificats els actius i les seves dependències s'ha d'assignar una valoració a cada actiu principal, en cada una de les seves dimensions.
Per cada actiu **principal**, es detallen les valoracions a cada una de les seves dimensions.
Posteriorment, cada actiu **depenent** es relaciona amb els actius principals als que afecta i es calculen els valors per cada una de les dimensions com el màxim valor en cada una de les dimensions dels actius principals.

Actiu			**A**	**C**	**I**	**D**	**T**
Actiu P1			2	4	5	4	1
Actiu P2			1	7	3	6	2
	AP1	**AP2**					
Actiu D1	1	1	2	7	5	6	2
Actiu D2		1	1	7	3	6	2
Actiu D3	1		2	4	5	4	1

Com es pot veure a la taula anterior, els actius principals P1 i P2 presenten els seus valors assignats després de l'entrevista amb els seus propietaris.
Els actius dependents (o subordinats) D1, D2 i D3 expressen la seva relació amb P1 i P2 mitjançant el valor **1** present a les columnes **AP1 i AP2**.

L'estimació del risc es l'ultim pas en el proces d'avaluació de riscos. Per obtenir el risc associat a cada actiu sols queda fer el càlcul per cada actiu i dimensió, prenen el valor de l'impacte i la freqüència d'ocurrència.
Per tal d'obtenir uns valors normalitzats, s'utilitzarà una funció que tornara un enter entre 1 i 7. Aquest valor serà funció de l'impacta i de la freqüència màxima acumulada d'ocurrència d'una amenaça per cada actiu.

RISC	VALOR MAX. DIMENSIÓ					VALOR DE L'IMPACTE					VALOR RISC					RISC
	A	C	I	D	T	A	C	I	D	T	A	C	I	D	T	MÀXIM
ACTIU																
Accés usuaris interns, autenticació i autorització a sistemes	7	7	7	8	7	1	6	7	2	1	2	5	5	3	2	5
Servidor Active Directory	7	7	7	8	7	1	7	7	8	1	2	5	5	5	2	5
CPD ODP	2	2	8	8	2	0	2	8	8	0	1	2	5	5	1	5
Firewall ODP	2	2	6	4	2	0	2	5	4	2	1	2	4	3	2	4

La funció que obté la estimació del risc es la següent:
Al valor de l'impacte de cada dimensió se li suma el valor màxim de la freqüència d'ocurrència(segons taula d'amenaces) mes una constant, en aquest cas 2. El resultat obtingut es divideix per 2. amb aquesta funció el valor mínim obtingut es 2 (1+1+2)/2 i el màxim 8 (10+4+2)/2.
D'aquesta manera s'obtenen resultats normalitzats i uniformes per poder realitzar, posteriorment, les accions pertinents per tal de reduir el risc.

NUCSSION

Pla Director Seguretat Informació
Nivell de compliment actual

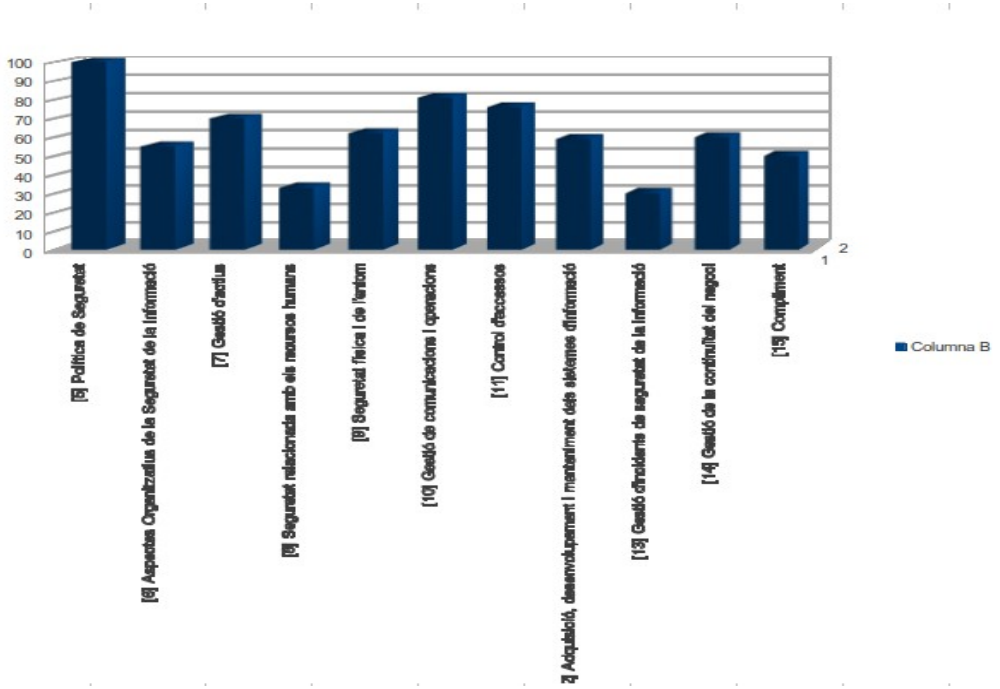

El resultat de la fase d'avaluació de riscos ha revelat que el **nivell de compliment actual** es troba en un modest **61 %**, que segons l'escalat anterior el situaria a la part baixa de CMM3.

Pla Director Seguretat Informació
Projectes Planificats

ID	Descripció	Cost	Esforç
P1	Ampliació de la Política de Seguretat i dels marcs contractuals	30.000€	7 mesos
P2	Millora de la Seguretat Física a les zones d'accés restringit i a les zones de carrega i descarrega	2.000€	2 mesos
P3	Gestió dels drets d'accés	40.000€	6 mesos
P4	Prevenció de l'us indegut dels recursos de tractament de la informació	40.000€	8 mesos
P5	Millora de les polítiques de seguretat	50.000€	12 mesos
P6	Millora de la seguretat del CPD, dels suports (backups i ordinadors portàtils)	34.500€	12 mesos
P7	Millora de la seguretat del software comercial o el desenvolupat a mida	60.000€	12 mesos
P8	Millora entorn desenvolupament NUCSSION	5.000€	6 mesos
P9	Aïllament físic de les xarxes de gestió i procés	90.000€	24 mesos

Durant el primer any, implantar aquelles accions correctores de menys cost i que comporten un esforç menor. La implantació d'aquestes accions permetrà incrementar el nivell de compliment fins CMM3 per tots els dominis de seguretat, assolint un nivell de compliment mínim del 80%. durant els anys següents s'implantarà la resta del Pla

NUCSSION

Pla Director Seguretat Informació
Comparativa primer any

Domini	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals	objectiu	
[5] Política de Seguretat	100	L5	2	2	L3	80
[6] Aspectes Organitzatius de la Seguretat de la Informació	55	L3	10	11	L3	80
[7] Gestió d'actius	70	L3	5	5	L3	80
[8] Seguretat relacionada amb els recursos humans	33	L2	9	9	L3	80
[9] Seguretat física i de l'entorn	62	L3	13	13	L3	80
[10] Gestió de comunicacions i operacions	81	L3	29	32	L3	80
[11] Control d'accessos	76	L3	23	25	L3	80
[12] Adquisició, desenvolupament i manteniment dels sistemes d'informac	59	L3	16	16	L3	80
[13] Gestió d'incidents de seguretat de la informació	30	L2	5	5	L3	80
[14] Gestió de la continuïtat del negoci	60	L3	5	5	L3	80
[15] Compliment	50	L2	10	10	L3	80

TOTALS	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals
	61	L3	127	133

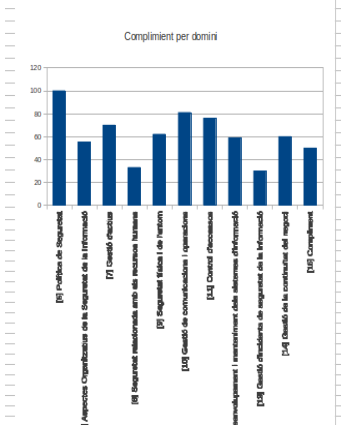

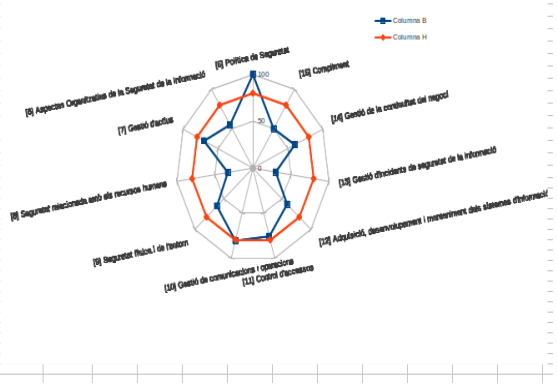

Situació inicial, abans del primer any d'aplicació de control

Domini	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals	objectiu	
[5] Política de Seguretat	100	L5	2	2	L3	80
[6] Aspectes Organitzatius de la Seguretat de la Informació	80	L3	10	11	L3	80
[7] Gestió d'actius	80	L3	5	5	L3	80
[8] Seguretat relacionada amb els recursos humans	83	L3	9	9	L3	80
[9] Seguretat física i de l'entorn	73	L3	13	13	L3	80
[10] Gestió de comunicacions i operacions	83	L3	29	32	L3	80
[11] Control d'accessos	83	L3	23	25	L3	80
[12] Adquisició, desenvolupament i manteniment dels sistemes d'informació	63	L3	16	16	L3	80
[13] Gestió d'incidents de seguretat de la informació	60	L3	5	5	L3	80
[14] Gestió de la continuïtat del negoci	80	L3	5	5	L3	80
[15] Compliment	61	L3	9	10	L3	80

TOTALS	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals
	77	L3	126	133

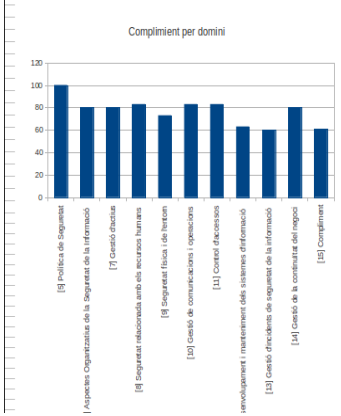

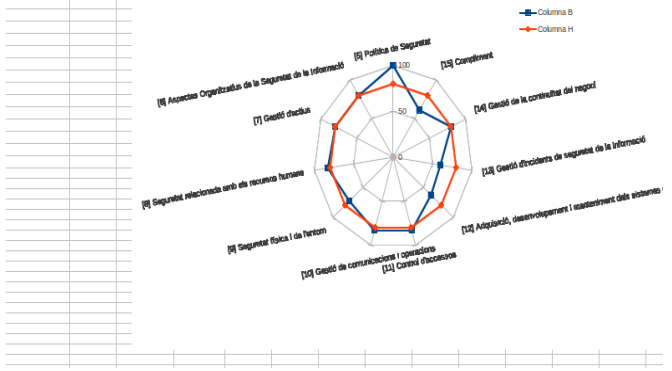

Situació després d'aplicar els controls del primer any

La aplicació de les contramesures implantades durant el primer any, aconseguiran l'objectiu de dur tots els dominis al nivell de compliment CMM3 amb un nivell de compliment proper al 80%

NUCSSION

Pla Director Seguretat Informació
Comparativa anys següents

Domini	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals	objectiu	
[5] Política de Seguretat	100	L5	2	2	L3	80
[6] Aspectes Organitzatius de la Seguretat de la Informació	80	L3	10	11	L3	80
[7] Gestió d'actius	80	L3	5	5	L3	80
[8] Seguretat relacionada amb els recursos humans	83	L3	9	9	L3	80
[9] Seguretat física i de l'entorn	73	L3	13	13	L3	80
[10] Gestió de comunicacions i operacions	83	L3	29	32	L3	80
[11] Control d'accessos	83	L3	23	25	L3	80
[12] Adquisició, desenvolupament i manteniment dels sistemes d'informació	63	L3	16	16	L3	80
[13] Gestió d'incidents de seguretat de la informació	60	L3	5	5	L3	80
[14] Gestió de la continuïtat del negoci	80	L3	5	5	L3	80
[15] Compliment	61	L3	9	10	L3	80

TOTALS	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals
	77	L3	126	133

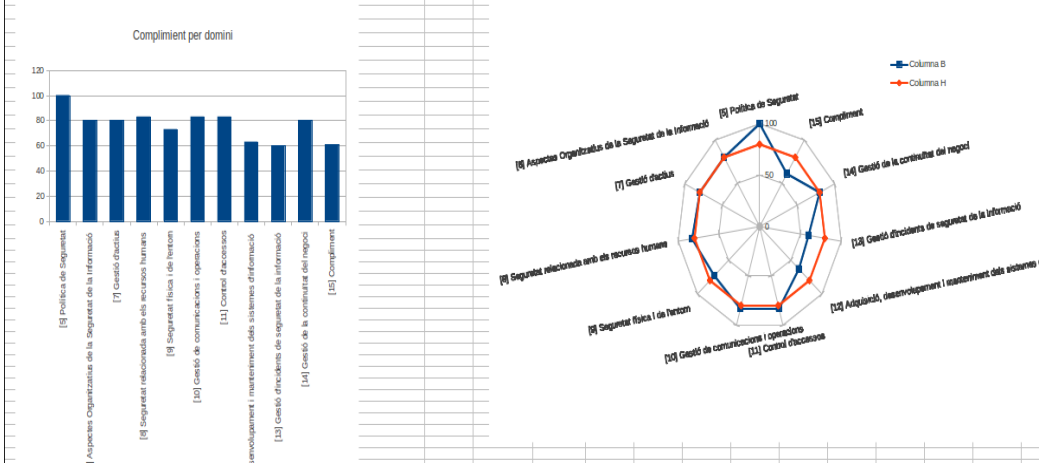

Domini	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals	objectiu	
[5] Política de Seguretat	100	L5	2	2	L5	95
[6] Aspectes Organitzatius de la Seguretat de la Informació	80	L3	10	11	L5	95
[7] Gestió d'actius	80	L3	5	5	L5	95
[8] Seguretat relacionada amb els recursos humans	83	L3	9	9	L5	95
[9] Seguretat física i de l'entorn	96	L5	13	13	L5	95
[10] Gestió de comunicacions i operacions	83	L3	29	32	L5	95
[11] Control d'accessos	96	L5	23	25	L5	95
[12] Adquisició, desenvolupament i manteniment dels sistemes d'informació	88	L3	16	16	L5	95
[13] Gestió d'incidents de seguretat de la informació	80	L3	5	5	L5	95
[14] Gestió de la continuïtat del negoci	80	L3	5	5	L5	95
[15] Compliment	89	L3	9	10	L5	95

TOTALS	%Compliment	CMM	controls aplicables	controls totals
	87	L3	126	133

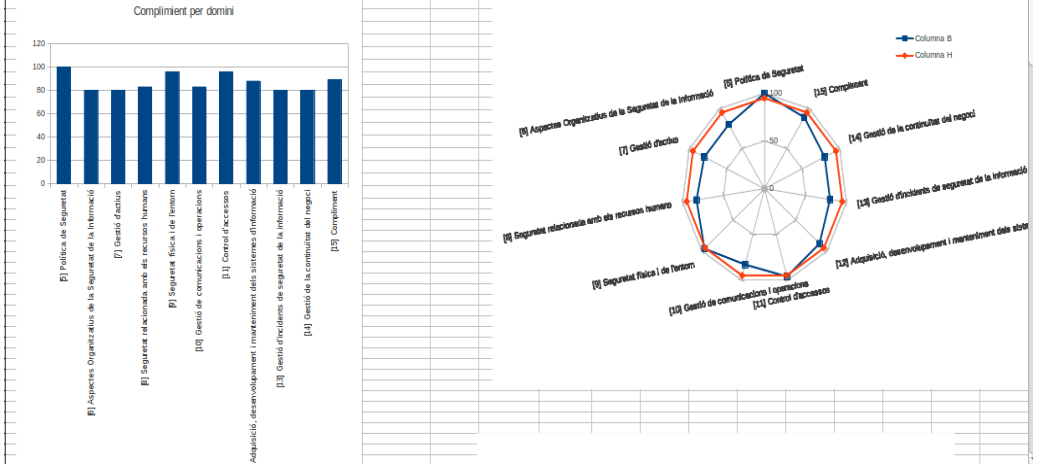

Situació de partida segon any d'aplicació de les contramesures

Situació després d'aplicar les darreres contramesures

La aplicació de les contramesures planificades per els darrers dos anys d'implantació del Pla Director de Seguretat de la Informació,aconseguiran l'objectiu d'apropar dos dimensions mes al nivell CMM5.

La aplicació del cicle de Deming (PDCA), un cop finalitzat el desplegament del Pla Director de Seguretat de la Informació i després d'uns mesos d'operació, permetrà anar refinant i millorant el Sistema de Gestió de Seguretat de la Informació de NUCSSION.

MISTIC- Màster Interuniversitari en Seguretat de les TIC

Treball Final de Màster

Enrique Rubio Rodríguez

Maig 2012

MOLTES GRÀCIES